

СТОРИНКА В ШЕКСПІРАНИ

Снажимо зразу: йдеться тут про сторінку українську. Почалася вона десь років понад півтора тому, і в світовій Шекспірані має чим привернути до себе увагу.

Перше знайомство української культурної громадськості з невичерпною спадщиною класика світової драматургії відбулося на світанку минулого віку, коля деякі твори з тої спадщини від берегів Ейвона, де Шекспір народився і жив, долинули до берегів Дніпра завдяки зусиллям мандрівних акторів-любителів сцени. Не все тут ще як слід з'ясовано, однак є підстави завдячувати цим театральній трупі, яка 1808 — 1810 років працювала в Харкові і вже на той час відважилася навіть поставити «Гамлета». Принаймні, Ірина Ваніна своє цікаве дослідження, присвячене українській Шекспірані, власне, й починає саме з цього факту.

Відтоді Вільям Шекспір дедалі більше полонить серця і українських майстрів сцени, і тих, кому несли вони своє мистецтво. Дослідники уважно простежують, як буквально крок за кроком проникла на Україну творчість великого англійця, і в розділі «Перші зустрічі з Шекспіром» розповідає чимало пізнавально цікавого про те, яку роль він відіграв у творчості Т. Г. Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки. Читач переконується, як багато зробили вони разом з корифеями українського театру М. Старицьким, І. Карпенком-Карим, М. Кропивницьким, П. Саксаганським для того, щоб Шекспір зайняв належне йому місце серед культурних надбань українського народу.

Після того, як дослідниця переходить до української Шекспірани пожовтневих років, її розповідь збагачується ще одною важливою рисою. Зберігаючи свою пізнавальність, вона, ця риса, стає водночас ще й виховною, повчальною. Маммо на увазі те, що І. Ваніна далі не тільки з'ясовує, коли та в яких театрах з'являлись нові п'єси Шекспіра, а й прагне якомога ґрунтовніше розкрити їхню ідейно-художню багатість, простежити, як його доносили до глядачів не тільки провідні майстри сцени, а й обдарована молодь і в столичних театрах, і в театрах Львова, Запоріжжя, Одеси, Полтави, Сум, Дрогобича та інших міст республіки.

Досить послатися хоч би на розгляд майстерності артистів Б. Романицького (Отелло), В. Яременка (Яго), В. Любарта (Дездемона), В. Добровольського (Макбет), Л. Гаккебуш (леді Макбет), Н. Ужвій (Беатріче) — у виставі «Багато галасу даремно», Ю. Шумського і В. Добровольського (Бенедикт — там же), М. Крушельницького (Лір), Я. Геляса і О. Гая (Гамлет). Докладно охарактеризовано в книзі також режисерську роботу Л. Курбаса, Г. Юри, В. Василья, Б. Тягна, В. Вільнера, Б. Норда, В. Гаккебуша та інших постановників шекспірівських спектаклів. Знайшлося в книзі місце і для слова про особливості художнього оформлення вистав.

Борис БУРКАТОВ

* І. Ваніна Українська Шекспірана. Видавництво «Мистецтво», Київ, 1964.